

(המשך מעמוד 6)

האפשרות השניה של יאנוש: לסגת להוראני או לליטאני, ולספח את דרום-לבנון למעשה לישראל. מכחינה מעשית, גם "פיתרון" זה מופרך מעיקרו (ראה מיסגרת). הוא יכניס את ישראל לבוז של ויאטנאם חדשה. אם כן, מהו הפיתרון האמיתי? גם יאנוש אינו יודע.

היסטוריה

לפני 30 שנה

מיסמכים חסיים מוכיחים: בן-גוריון, שרת היין שיקר לציבור כדי למנוע שלום. שלא היה לרוחם

עוד פרשה היסטורית עלומה התגלתה השבוע כאשר נמסרו לפירסום מיסמכים ברייטיים חסיים. בתום תקופת 30 השנים שנקבעה בחוק הבריטי.

תוך כדי כך אושר גילוי שהעולם הזה פירסם אותו פעמים רבות בשנות ה-50: שעם תחילת המהפכה המצרית (1952) היה מנהיגה, גמאל עבראלי נאצר, מוכן לשלום עם ישראל. רק כאשר ביצעה רשת-הבלה ישראלית את "העסק ביש" המפורסם בקיץ 1954, (הפיגועים במסודות-ציבור בקאהיר ובאלכסנדריה), ובעיקר אחרי שרודף בן-גוריון שלח את צה"ל להתקפה מאסיווית על הצבא המצרי בעזה בלילה האחרון של פברואר 1955, החל עבראלי-נאצר פונה נגד ישראל.

משו שרת, שרה-חנן וראשי הממשלה באותה תקופה, הכחיש את הדברים במילים בוטות, האשים את העולם הזה בשקר. גם שאר דוברי המימסד חזרו על הכחשה זו, ועל הטענה שאין עם מי לדבר".

לפני תנאים, המימסכים הבריטיים גילו עתה כי בן-גוריון, שרת ועמיתיהם ובראשם משו ריין ושימעון פרס) רימו את הציבור במשך שנים.

פקיד של משרד-החוץ הבריטי ריחו ב-1953 לממשלתו כי ראה בידו האמריקאית מיסמך, שלפיו ביקש שרה-חנן המצרי מחמוד פאוזי, לפתוח במגעים עם ישראל לשם השגת שלום מלא.

פאוזי פנה לראלף באנץ', סגנו האמריקאי-כוש של מזכיר האו"ם, שהיה מעורב בהשגת הסכמי שביתת-הנשק אחרי מילחמת-העצמאות. הוא הודיע לו שמצרים מוכנה לשלום עם ישראל, בשני תנאים: יישוב הפליטים ותשלום פיצויים להם, ותיקוני-גבול בנגב.

שני התנאים לא היו מפתיעים. בעיית-הפליטים היתה או המיכושל העיקרי לשלום. תשלום פיצויים לכל הפליטים, ברוב הפיצויים שעליהם ישלה או ישראל משאזומתן עם גרמניה, היתה תביעת-מינימום סבירה. לפי תוכנית-החלוקה של האו"ם, היה חלק מן הנגב צריך להשתייך למדינה הפלסטינית הערבית, אך הוא נכרש עלידי ישראל, מצריים, שהחזיקה ברצועת-עזה, לא ויתרה על ארמה זו, שבגללה פרצו מדי פעם תקריות גבול. היא גם לא הכירה בשילטון הישראלי באילת, מפני שירשאל תפסה את השטח אחרי כניסת הפסקת-האש לתוקפה. (לפי תוכנית-החלוקה, היתה אילת צריכה להשתייך לישראל).

היה עם מי לדבר. יתכן שתנאים אלה היו או בלתי-קבילים, יתכן גם שהיוזמה המצרית לא היתה כה נחרצת כפי שנרמזה, אבל דבר אחד בטוח: מצריים שקלה אז אפשרות של שלום, וניתן היה לנהל עליכך משאזומתן. תחת זאת טענה ממשלת-ישראל כי "אין עם מי לדבר", שיקרה לציבור ונקטה פעולות, שהפכו את מצריים לאויבת מושבעת במשך 25 השנים שלאחריה, שבהן פרצו ארבע מילחמות עקובות-מדם.

שמיר מתפקד אך אין לו סיכוי ★ יהודה בן-מאיר התפוסטר בכוח זומם נקמה ★ דב בן-מאיר מדבר על ממשלת איחוד ומרגיז את חבריו, הרוצים בבחירות

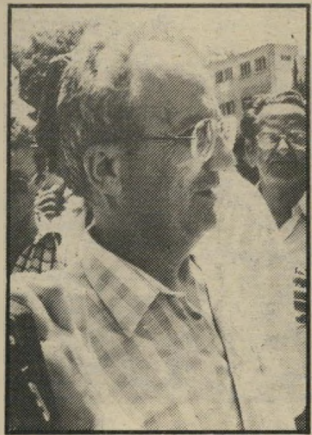

יהודה בן-מאיר לא כל כך אוהב

המצומצם של שמיר, אבל לאחרונה הבחינו באדישותו של ראש-הממשלה לנעשה בתנועה. הם סבורים שהוא עלול לשלם מחיר יקר עבור הונחת המיפלגה, מה גם שיריביו, דויד לוי ואריאל שרון, משקיעים מאמצים ניכרים בסניפים.

הצלחה ניהולית בקבינט לא תסייע לשמיר ולאנשיו, אם תפרוץ נגדם סערה של ממש ברחוב.

להעולם הזה נודע ממקור מוסמך במשרד ראש-הממשלה, שלה, שסגן-שרה-חנן, ח"כ יהודה בן-מאיר, פוסטר למעשה עלידי שמיר בעצת שרי

דב בן-מאיר לא כל כך חכם

הפנים, הד"ר יוסף בורג, מכרו של בן-מאיר מספרים שהוא ממורמר, ובחור כל כך מוכשר וכל כך מלא שינאה מהווה, ללא ספק, סכנה לקואליציה. אנשי דוריה-המשך במפי לגת-העבודה מתעבים את בן-מאיר, בניגוד ליחסם האהוד יותר כלפי שרה-חנן, וכולון המר, הם ראו בבן-מאיר מאז ומתמיד ליכודניק מובהק, והאשם העיקרי בשירוד הממושך בין המפד"ל והליכוד.

יחס ריגשי זה לא השתנה, אבל ההערכה היא עתה שדווקא בורג צמוד בטבורו לממשלת-הליכוד, ואילו בן-מאיר עשוי עתה לכגוד

לקראת בחירות מוקדמות

ההתמררות כציבור, אובדן האמון בממשלה ובמוסדות כמו הבנקים והמטבע הישראלי, מניבים סקרי דעת-קהל, היוצרים פאניקה במיפלגת השילטון. דויד לוי, למשל, מבין היטב את חומרת מצבו של הליכוד מבחינה פוליטית, והוא משתדל לשכנע את עמיתיו בצורך לפעול בצורה שתבטיח את השילטון במדינה, ולא רק לדאוג לכלכלה.

שמיר עדיין מנסה לפעול במדינאי, המתעלם משיקולים מיסלגתיים קטנוניים. המניע של שמיר נובע, במידה רבה, מתדמיתו העצמית. שמיר סבור שהוא איש ממלכתי מטיבעו, והוא מגלה אדישות מוחלטת להפצרות חבריו לשעבר מלח"י, לקבל ג'ובים בזכות ענבם המשותף.

המקורבו דיווחו השבוע ל... העולם הזה" על "קשוי תיק שורת" שיש להם עם ראשי הממשלה. שמיר מסרב להאזין לרכילות על המצב במיפלגה, מסרב להתערב בסיכוסכים פנימיים, ועד כה לא נקי אצבע למען נאמנו הצעיר, ח"כ רוני מילוא, השואף לתפקיד יו"ר מוכרות תנועת-החרות.

רק שני ח"כים מגדירים את עצמם כנשיי שמיר לכל דבר: מילוא וסגן שרה-חלקאות, מיכאל דקל. שניהם צורפו, אומנם, למעגל ההתייעצויות

את מצבה העגום העכשווי של ממשלת-שמיר ניתן להסביר אך ורק בפער שבין המצב, האובייקטיבי, שאותו ירשה, כביכול, ובין היכולת הניהולית הגבוהה-יחסית של קברי ניטרי.

ממשלת ההמשך, שבה מיוצגים כל המרכיבים הפוליטיים שהמיטו אסון כלכלי וביטחוני על ישראל, אינה מסוגלת להחליץ מהמצב, שאליה הובילו מנחם בגין, אריאל שרון ויוזם ארידור. כל היתרונות החשובים של שמיר ואנשיו בתחום התיפקוד אינם מסוגלים למחוק את החוב הייצוני, או לשנות את המרכיבים הבסיסיים של הסיכוסך הישראלי-ערבי, לכך מתוספת העובדה שראשי השילטון מודרכים אף הם עלידי השאיפה להוסיף ולהתחנל בגרה המערבית, ובמידה פחותה יותר ברצועת-עזה, במטרה להביא לסיפוח השטחים הכבושים לישראל.

לעזר מרכזי זה שותפים יצחק שמיר, משה ארנס ויגאל כהן-אורגה, ושרים שאינם שייכים כיום לצוות המוביל, כמו דויד לוי, מרכיב ציפורי, אריאל שרון יעקוב מרידור, משה ניסים ואליעזר שוסטק. גם יתר השרים שותפים לשאיפה זאת, במידות שונות של התלהבות ומחוייבות.

והו קנה-המידה היחיד הנקוט בידם, כדי לשפוט את כראיות שההייה היקרה ברם ובדמים בלבנון, לבנון נתפסה כחלק מהמאמץ לסיפוח הגדה והגולן, וזהו האספקלריה שדרכה נבחנים גם היחסים עם סוריה.

סוגיות-ביטחון אמיתיות, סידרי עדיפויות, שיקולים טאקטיים ואסי טראגיים — כל אלה נקבעים בהתאם לפירומה הסיפוחיסטיים, שיקולים אלה, ומישקלם האידיאולוגי המכריע בעיני השלישייה המובילה, הבאילו "פרגמטית", מונעים כל אפשרות וסיכוי לפתור את הבניות הכלכליות של ישראל (ראה הנדון).

מיליאדי הדולארים ללבנון ולהתי נחלויות הופכים את כל הדיבורים על הידוק-ההגדרה, קימוצים וחסכונות ללעג לרש ולבדיחה תפלה.

השנוי היחיד המבדיל את הצוות שמיר-ארנס-אורגה מי קודמו, בנין-שרון-ארידור, הוא בנחישות דעתה של ההנהגה הנוכחית להטיל חלק ניכר מהעומס הכלכלי על הציבור, לחתור לקיצוצי-שכר, להילחם באינפלציה ובסער במאזן התשלומים באמצעות אבטלה.

מורכב במדיניות שמרנית מובהקת בתחומי הכלכלה והחברה, לעומת האשלייה הפופליסטית שציור אנשים כמו יורם ארידור ודויד לוי.

שמיר עלה לשילטון כשהקופה כבר התרוקנה לגמרי עלידי מחדלי קודמו, ועובדה זאת קיווה את היתרון היחסי שיש לו על בגין כמנג'ר".

המלך והקיסר המצב הכלכלי הקשה כמשק מקשה מאד גם על המערך, ובעיקר על הנהגת ההסדרות, הברות הסדרותיות רבות נתקלות בקשיים רבים, ובכללם קשיי-נזילות, בימים אלה של ועדי-עובדים המחששים סיעת ומנהיגות בהסדרות, עסקים ירוחם משל ישראל קיסר בסיכוסכים הקשים בין ראשי חברת-העובדים, מזכיר חברת-העובדים, רני רזולווי, מסוכסך עם מנכ"ל שייכוד-עובדים, ח"כ רפי אדרי, ירוחם משל מבין שפיטורי עובדים במימרים גדודלים ינטרלו אותו, וימצעו ממנו מלצאת נגד צעדים רומים של ממשלת-הליכוד, האוצר מודע לקשיי-ההסדרות, חברת-העובדים וקופת-חולים, ומשתמש בהם כאמצעי-סחיטה נגד משל וקיסר. מכאן שתיתקה היחסית של הנהגת ההסדרות, והעובדה שרוב המאבקים מונתגנים עלידי עסקני-מערך בדרג נמוך, ואף נמוך מאד. על רקע זה ניתן להבין את יוזמתו המחודשת של ח"כ אברהם כץ-עזר להדיח את משל ולמנות במקומו את קיסר לתפקיד המוכ"ל, למעשה, אין שום הבדל אידיאולוגי, פוליטי או אפילו תיפקודי בין השניים. והו פיתרון רחוק, פרסונאלי, כהעדף מדיניות אלטרנטיבית. משל הוא ממש התגלמות חזותית של עסקן מודקן הדבק בכיסאו, בעל מיבטא ואיפיונים שהפכו כבר לקלאסיקה בסולקלור הישראלי, הוא קורבן קל, אולי קל מדי, אבל אין בסילוקו משום שינוי אמיתי של דברים מהותיים בהסדרות, עם זאת, יש להחלפתו תומכים רבים בסניפים וקרב העסקנים הצעירים-יחסית (45-55) בוועד-הפעל, מהותמה כמשק והתיסכול הרב באיגודים עשויים ללכוד חברים רבים סניכי רעיון הדרחה, ואפילו כושרי-היתרון המפורסם של משל יעמוד במיבחן קשה ביותר.

בעלי-בריתו לשעבר

הנסיגות של המערך לכרסם בכוחה של הקואליציה, "לגרד" שכבות חלשות, ולפגוע ביכולתה של הממשלה להצליח בהצבעות בכנסת, הם, כמובן, לגיטימיים. עם זאת, מותר לפקפק בתבונה, מנקודת-ראותו של המערך דווקא, של החתירה להקים ממשלה, "חליפית" בכנסת הנוכחית.

יש חברים מרכזיים במערך הרואים בהסיכה כזאת אסון פוליטי ואלקטורלי ממדרגה ראשונה. ח"כים לא-ימנעיים ממופלגת-העבודה, אמרו די שבוע להעולם הזה שמעשה כזה איננו אלא התאבדות ובכיהה לדורות.

החשבון שלהם הוא נוקב וברור, וקשה מאוד להתוכח עימו. טוענים ח"כים אלה: "ממשלת מערך" קבוצת מודעי + בוגרים מהמפד"ל + תמי" המושחתת תהיה שנואה על רוב ייחסו לה את כל מחדלי ממשלות-הליכוד. אנשים כמו שימעון פרס וחיים ברילב, שיעמדו בראש המימסד המדינאי-ביטחוני (אולי גם יצחק רבין ואבא אבן) וגד יעקובי או עדי אמוראי, שיהלו את הכלכלה, יוקעו אל עמור-הקלון כאחראים לאינפלציה, לגירעון במאון התשלומים, למצב בלבנון ובשטחים, לעשות את כל זה רק מפני ששימעון פרס רוצה למנוע בכל מחיר את הכרתו של יצחק נבון — זה עשה טירוף!"

עסקנים אלה סבורים שיש לתת לליכוד לבוסס בבנין שלו, להתסיס את הציבור בתבונה ובמיניון נכון, ולנצח את הליכוד כנחירות, לא במשאזומתן בהררי-חררים עם פושטי-דיגל פוליטיים מסוגם של יצחק מורעי, יהודה בן-מאיר או אהרון אוזן.

וגים אלה, שמעמדם במיפלגת-העבודה מתחזק והולך, מגלים חוסר-סבלנות גם כלפי הריבויים על ממשלת-אחדות-לאומית, הצעים מפעל לפעם, בעיקר יצא השבוע הקצף על המישה לראש עיריית תל-אביב, ח"כ דב בן-מאיר, שקרא השבוע שוב להקמת ממשלה עם הליכוד.

חברים-לסיעה כינו את בן-מאיר כ"טיפש מוחלטי", והזכירו את תמיכתו הנלהבת באריאל שרון, בשלושת החודשים הרא-שונים של המלחמה.

פני המערך הם, אם כך, להתמודדות נוקשה מאד עם הליכוד בבחירות לכנסת ה-11.